

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Veltrusy, okres Mělník

Opletalova 493, 277 46 Veltrusy

Identifikátor školy: 600 047 725

Zřizovatel: Město Veltrusy, Palackého 9, 277 46 Veltrusy

Školský úřad Mělník, Tyršova 105, 276 01 Mělník

Termín konání orientační inspekce: 21. - 23. března 2000

Čj.	032 060/00-5101
Signatura	oc3ct102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu Základní škola, MŠMT ČR čj. 16 847/96-2 z 1. září 1996 ve smyslu úprav a doplňků z roku 1998. Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s osnovami schváleného vzdělávacího programu. Porušení osnov nebylo zaznamenáno. Kontinuita výuky mezi prvním a druhým stupněm i mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Přípravu výuky pojali všichni učitelé zodpovědně. Dlouhodobé plánování a aktuální přípravu hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

Český jazyk na prvním stupni vyučují čtyři učitelé s úplnou odbornou i pedagogickou kvalifikací (40 %), šest učitelů vyučuje bez odborné, či pedagogické způsobilosti (60 %). Tato skutečnost nemá negativní vliv na úroveň výuky ve sledovaných hodinách. Na druhém stupni vyučují český jazyk čtyři učitelé s úplnou odbornou i pedagogickou kvalifikací (100 %). Na prvním stupni je personální zajištění pouze průměrné, na stupni druhém vynikající.

Materiální zabezpečení výuky je na velmi dobré úrovni: audiovizuální technika, učebnice, pracovní sešity, dostatek informativní literatury, možnost kopírovat pomocné materiály a také možnost využití počítačů (vhodný software pro český jazyk). Ve sledovaných hodinách českého jazyka ale audiovizuální technika použita nebyla. Naproti tomu učitelé využívali doplňující literaturu a pracovní listy. V jedné ze sledovaných hodin na prvním stupni paní učitelka velmi pěkně zahrála v hodině na foukací harmoniku.

Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám. V některých učebnách na druhém stupni jsou starší a již značně poškozené lavice. V hodinách, sledovaných na prvním stupni, všechny učitelky zařazovaly relaxační a pohybové prvky, dbaly na správné držení těla a sezení při psaní.

Podmínky výuky jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré s převahou pozitivních zjištění.

Na hodiny českého jazyka jsou žáci na základě vnější diferenciací rozděleni do dvou skupin. Skupiny jsou vytvářeny na základě prospěchu, prostupnost je možná. Vytvářejí se tak dvě různorodé skupiny - skupina vynikajících a velmi dobrých žáků a skupina průměrných a slabých žáků. Do této skupiny jsou také zařazeni žáci integrovaní a se specifickými poruchami učení. Ve sledovaných hodinách českého jazyka bylo zjevné, že metody a rozsah práce jsou upravovány podle úrovně jednotlivých skupin. Sledované hodiny českého jazyka navazovaly na předcházející učivo, výukové cíle byly zřejmé. V průměrných hodinách převládá frontální styl práce s převahou verbálního projevu učitele. V hodinách velmi dobrých a vynikajících využívali učitelé činnostních prvků, zapojovali žáky prostřednictvím dostatečného množství samostatné práce. Rezervy jsou v efektivitě zpětných vazeb a zejména v práci s chybou, která se ve sledovaných hodinách objevovala velmi málo. Tři hodiny byly co do organizace vynikající, čtyři velmi dobré a jedna pouze průměrná. Celkově hodnotí ČŠI organizaci, metody a formy práce jako velmi dobré.

Na prvním i na druhém stupni byly často zařazovány motivační výzvy, převládalo povzbuzování žáků převážně kladným hodnocením. Žáci byli vedeni k aplikaci učiva. Převažovalo slovní hodnocení, málo se objevovala klasifikace známkou a tradiční zkoušení. V jedné z vynikajících hodin na prvním stupni měli žáci prostor k vzájemnému hodnocení a měli možnost vyjadřovat se k výkonu svých spolužáků. Celkově vykazuje oblast motivace a hodnocení spíše nadprůměrnou úroveň.

Vztahy mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem byly až na výjimky založeny na respektování dohodnutých pravidel. Zejména ve vyšších ročnících (sedmý a osmý) se objevovali žáci, kteří

se snažili výuku narušovat různými nevhodnými projevy (bez ohledu na kvalitu a kvantitu jejich zaměstnání). Učitelé ale situaci v podstatě vždy zvládli. Úroveň komunikativních dovedností je průměrná. Interakci a komunikaci ve sledovaných hodinách hodnotí ČŠI jako průměrnou.

Komplexně posuzovaná kvalita sledované výuky českého jazyka je hodnocena jako nadprůměrná.

Matematika

Časová dotace předmětu na prvním stupni odpovídala učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu. V pátém ročníku bylo ve čtyřech hodinách provedeno dělení tříd podle schopností žáků (v kombinaci s českým jazykem). Na druhém stupni přidělila ředitelka školy matematice ve všech ročnících čtyřhodinovou časovou dotaci tak, že v každém ročníku jsou paralelní třídy rovněž ve všech hodinách děleny. Uvedená diferenciací má smysl pouze tehdy, přizpůsobí-li vyučující učivo skutečně aktuálnímu stavu tímto způsobem vzniklých tříd. Obsah učiva ani způsob organizace práce (viz níže) ve dvou hodinách hospitovaných na druhém stupni však tento předpoklad nepotvrdily. Např. vyučující v osmém ročníku probírala pravoúhlé promítání (alternativní celek pro devátý ročník) a rozšiřující učivo pro osmý ročník (středový úhel, délku oblouku, obsah kruhové výseče). V rámci osnov pro druhý stupeň vyučující tyto změny sice provádět může, ale protože se jednalo právě o prospěchově slabší polovinu žáků osmých tříd, nebylo zařazení tohoto učiva vhodné. Svědčí to o nepřiliš důkladném přístupu k tvorbě tematického plánu. Objektivně však musíme konstatovat, že z časových důvodů neměla ČŠI možnost provádět další, důkladná porovnání diferenciací nároků ve všech dělených hodinách. Tento úkol je součástí kontrolní činnosti ředitelky školy. Tematické plány mají většinou formu měsíčních přehledů učiva včetně určení časové dotace. Ředitelka školy byla upozorněna, že v tematických plánech pro třetí a čtvrtý ročník je naplánováno učivo, které podle osnov do těchto ročníků nepatří. Aktuální porušení osnov bylo zaznamenáno pouze v šestém ročníku, když vyučující zadal jako část čtvrtletní písemné práce dělení trojčiferným dělitelem. Tím byl porušen § 39 odstavec 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Plánování a příprava měly u většiny vyučujících velmi dobrou úroveň. Ve výše uvedených ročnících však byly v plánech zjištěny výrazné nedostatky, v šestém ročníku porušení osnov. ČŠI hodnotí oblast plánování a přípravy průměrně.

Z osmi vyučujících neměla pouze jedna požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Personální podmínky byly velmi dobré.

Ve škole není odborná pracovna matematiky. Vyučování se konalo ve třídách, jejichž výzdoba byla přizpůsobena jiným předmětům a pro matematiku neskýtala příliš podnětné prostředí. Zařízení tříd nábytkem bylo podstatně lepší ve třídách prvního stupně. Ve vybavení kabinetu převažovaly starší typy učebních pomůcek. Některé další pomůcky si vyučující vyráběli sami. V žádné hodině nebyla využita didaktická technika, ani možnost pracovat v počítačové učebně. Materiálně-technické podmínky výuky byly ve sledovaných hodinách průměrné.

Matematika byla v rozvrhu hodin zařazována, zejména na prvním stupni, důsledně na prvé tři vyučovací hodiny. Velikost tříd odpovídala počtu žáků, požadavky na osvětlení, teplotu a výšku nábytku pro žáky byly dodrženy. Další psychohygienické zásady, jejichž dodržování pozitivně ovlivňovalo vyučovací proces, jsou popsány v následujících oblastech hodnocení. Celkovou úroveň psychohygienických podmínek hodnotí ČŠI velmi dobře.

Cílem většiny sledovaných hodin bylo opakování učiva. Z didaktických metod proto převažovaly: metoda kontrolovaného procvičování, metoda rozhovoru se žáky a metoda

dramatizace. Přínosem jedné hodiny bylo záměrné použití induktivní metody při odvození pravidla. V další hodině učitelka seznámila žáky s novou látkou metodou klasického výkladu, podpořeného řadou názorných pomůcek. Z hlediska organizačních forem se jednalo o hromadnou výuku. Pouze v jedné hodině bylo několik žáků vyzváno k vypracování individuálně zadaného úkolu. Ke společným pozitivním didaktickým jevům sledovaných hodin patřilo důsledné opakování a utvrzování základního učiva v úvodu hodin a zařazování různých forem samostatné práce žáků v jejich průběhu. Práce jednotlivých učitelů se lišila různou mírou respektování zásady názornosti, ověřování pochopení procvičovaných jevů, využívání možností alternativního způsobu řešení úkolů, hledání rozdílů, souvislostí a vztahů, frontálního způsobu výuky, převahy vlastní aktivity nad prací žáků a již výše zmíněného přizpůsobování náročnosti procvičovaného učiva aktuálnímu stavu tříd. Úroveň organizace, forem a metod výuky hodnotí ČŠI v jedné hodině jako vynikající, v pěti hodinách jako velmi dobrou, v jedné hodině jako dobrou a v jedné hodině jako s citelně slabými místy. Celkové hodnocení je velmi dobré.

Největší rozdíly mezi vyučujícími však byly v jejich přístupu k motivaci žáků, jako rozhodujícímu faktoru aktivního učení. Všichni učitelé na začátku hodiny oznámili cíl a program hodiny, prováděli okamžitou kontrolu a částečné hodnocení po skončení samostatné práce, dokázali žáky pochválit. Největší efekt však mělo učení v těch případech, kdy si žáci mohli sami příklady vybrat a rozhodnout, zda chtějí, aby jejich práce byla učitelem hodnocena. Kdy byli přesvědčeni o využitelnosti učiva v praxi či v dalším studiu, dostávalo se jim neustálé podpory zdravého sebevědomí v průběhu samostatné práce a kdy učitelé používali prvky dramatické výchovy k udržení pozornosti a aktivity žáků. Žáci jsou vedeni jak ke kontrole práce vlastní, tak i práce svých spolužáků. Zcela neobvyklé bylo v jedné hodině hodnocení žáků na základě porovnání jejich vlastních výkonů s výsledky práce v předcházejících hodinách. Ani jednou nedošlo ve sledovaných hodinách k hodnocení žáků klasifikací. Převažující formou pro získávání podkladů jsou krátké písemné prověrky a hodinové čtvrtletní písemné práce. Četnost známek zapsaných v žákovských knížkách je postačující. Kromě písemných prací není ze zápisů v sešitech doloženo provádění oprav. V oblasti motivace a hodnocení ČŠI zaznamenala převahu pozitivních zjištění.

Žáci byli vedeni k přesnému vyjadřování, v dostatečném množství se jim dostávalo podnětů k vyjadřování vlastních názorů, dokázali svoji práci u tabule komentovat. Komunikace a spolupráce mezi žáky při řešení problémů proběhla pouze ve dvou hodinách. Úroveň písemného projevu žáků v sešitech byla různá a velmi ovlivněná pečlivostí vyučujících při jejich opravování a hodnocení. Všichni učitelé měli k žákům velmi pěkný vztah, což se projevovalo mimo jiné i tím, že se žáci nebáli přiznat chybu. Ve třídách vládlo ovzduší spolupráce, vzájemné důvěry, pedagogického taktu, aktivity a přiměřené náročnosti. Ne všichni vyučující však dokázali respektovat osobnost žáků zadáváním diferencovaných úkolů či doby nutné k jejich vypracování. Verbální i neverbální komunikace vyučujících měla většinou velmi dobrou úroveň. V jednotlivých případech bylo zaznamenáno používání neodborných termínů. Interakci a komunikaci hodnotila ČŠI celkově velmi dobře.

Výuka matematiky byla vynikající v jedné, velmi dobrá v šesti a dobrá v jedné hospitované hodině. Celkovou úroveň výuky matematiky ve sledovaných hodinách hodnotí ČŠI velmi dobře.

Dějepis

Časová dotace i členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá realizovanému učebnímu

plánu. Porušení osnov nebylo zjištěno, ani v časově tematických plánech pro letošní školní rok ČŠI nezaznamenala nedostatky. Učitelé byli na výuku dějepisu připraveni zodpovědně. Plánování a příprava jsou ve výuce dějepisu ve sledovaných hodinách hodnoceny jako velmi dobré.

Dějepis je ve škole vyučován dvěma učitelkami s úplnou odbornou i pedagogickou kvalifikací (100 %). Personální podmínky hodnotí ČŠI jako vynikající.

Učebny, ve kterých výuka probíhala, byly standardně vybaveny. Specializovaná učebna pro výuku dějepisu ve škole není. Výukové prostory odpovídaly základním psychohygienickým zásadám. Učební pomůcky a didaktická technika ve škole jsou k dispozici a ve sledovaných hodinách bylo zaznamenáno jejich použití (magnetofon, promítačka na diapozitivy). Celkově jsou podmínky pro výuku dějepisu hodnoceny jako spíše nadprůměrné

Struktura jednotlivých sledovaných hodin odpovídala věku žáků a cílům, kterých chtěli učitelé dosáhnout. Ve většině hodin se objevovaly činnostní prvky a samostatná práce. Rovněž byla zaznamenána práce kooperativní (ve skupinkách po třech žácích). Při řešení samostatných úkolů byla žákům věnována individuální pozornost. Organizace, metody a formy práce jsou hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

Motivace se objevovala zejména vstupní, v některých hodinách byli žáci motivováni také vhodným využitím souvislostí probíraného učiva (řecké báje, husitské písně). Nebylo zaznamenáno klasické zkoušení, hodnocení se omezovalo ve sledovaných hodinách pouze na výstižné verbální zhodnocení předvedeného výkonu. Metody a úroveň motivace a hodnocení jsou ČŠI hodnoceny jako průměrné.

Vztahy mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem byly až na výjimky založeny na respektování dohodnutých pravidel. Zejména ve vyšších ročnících (sedmý a osmý) se objevovali žáci, kteří se snažili výuku narušovat různými nevhodnými projevy (bez ohledu na kvalitu a kvantitu jejich zaměstnání). Učitelé ale situaci v podstatě vždy zvládli. Interakci a komunikaci ve sledovaných hodinách hodnotí ČŠI jako průměrnou.

Celkově je výuka dějepisu ve sledovaných hodinách hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Fyzika, chemie

Předepsaná časová dotace obou předmětů je dodržena, výuka fyziky je v rámci VI. - IX. ročníku posílena na sedm hodin (VII. ročník jedna hodina, VI., VIII. a IX. ročník dvě hodiny týdně). Rozložení učiva do jednotlivých ročníků je podřízeno učebnicím, které má škola k dispozici, a je zpracováno v časově tematických plánech. Kontrola těchto aktuálních plánů prokázala, že v šestém ročníku by podle nich zůstala neprobrána velká část tematického celku *Pohyby a vzájemné působení těles*. Zápisy v třídních knihách z letošního i loňského školního roku nejsou dostatečně konkrétní, aby bylo možné prokázat, že touto úpravou dochází k porušení učebních osnov. Aktuální příprava všech vyučovacích hodin v obou sledovaných předmětech vycházela z předložených tematických plánů. Na plánování se podílí předmětová komise, průběžně a neformálně vyhodnocuje nejvhodnější rozdělení učiva do jednotlivých ročníků a užívané učebnice a provádí průběžně úpravy časových plánů. Opomenutý tematický celek lze ještě v letošním školním roce do výuky zahrnout a v sedmém ročníku na něj navázat. Dlouhodobé plánování výuky obou předmětů a aktuální příprava vyučovacích hodin bylo spíše nadprůměrné.

Ve škole pracuje jedna učitelka s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku fyziky a jedna učitelka pro výuku chemie. Odborná výuka chemie je zajištěna v 75 %,

fyziky v 57 % hodin. Personální podmínky pro výuku jsou průměrné.

Materiálně-technické zabezpečení výuky obou předmětů je průměrné. Ve škole jsou dvě kmenové třídy zařízeny jako odborné pracovny pro výuku těchto předmětů se spíše slabším materiálním zázemím (v pracovně chemie chybí rozvod vody do lavic, v pracovně fyziky není už plně funkční rozvod elektrického proudu pro žákovské pokusy) a s průměrně vybavenými kabinety (žákovské soupravy jsou už zastaralé, neúplné, ale stále ještě funkční). K dispozici je zpětný projektor. Ve všech třídách pracují žáci s povolenými učebnicemi, nižší ročníky s učebnicemi nově vydávanými. Žáci některých tříd neměli potřebné fyzikální a chemické tabulky.

Výuka obou předmětů je zařazena do rozvrhu dopoledního vyučování, psychohygienické podmínky jsou velmi dobré.

Organizace zhlédnutých vyučovacích hodin obou předmětů vycházela ze základního požadavku realizovaného vzdělávacího programu na užívání metod, které učí žáky na základě pozorování, měření a dalších vlastních činností porozumět jevům a procesům, s nimiž se mohou setkávat v běžném životě. V některých hodinách bylo činnostní učení prováděno velmi zdařile (především odborná výuka fyziky), v dalších bylo nutné ocenit snahu a přípravu učitelů, méně již vlastní provedení, které naráželo na menší úspěšnost při motivování žáků. Ve dvou hodinách probíhala výuka formou laboratorních prací s užitím frontálního žákovského pokusu prováděného ve skupině žáků. Tento způsob výuky nebyl dostatečně efektivní, činnosti žáků byly řízeny krok za krokem, po praktickém provedení žáci většinou neuměli využít výsledků a formulovat závěry. Ve všech sledovaných vyučovacích hodinách žáci pracovali se žákovskými pomůckami, měli možnost experimentovat, zpracovávat získané údaje. Při neodborné výuce fyziky bylo zaznamenáno užívání hovorových výrazů, v ostatních hodinách bylo učivo žákům předkládáno věcně správně a byla v přiměřené míře užívána odborná terminologie. Hodnocení organizace, metod a forem práce se v jednotlivých hodinách poměrně značně odlišovalo (dvě hodiny byly vynikající, tři hodiny průměrné, v jedné z hodin byla citelně slabá místa), celkové hodnocení těchto sledovaných jevů je průměrné.

Učitelé se snažili své žáky motivovat obsahem i užívanými metodami, příklady užití probíraného učiva v praxi a využíváním zkušeností žáků z běžného života. V nejvyšších ročnících se v některých hodinách málo dařilo motivovat žáky k aktivnímu učení, k logickému uvažování, k hledání příčinných souvislostí a k diskutování nad aktuálně probíraným učivem. Při samostatném řešení úloh byla žákům poskytována individuální pomoc vyučujícího. Organizace výuky pamatovala na možnost spolupráce ve skupině a komunikace mezi žáky navzájem, ale vyšší úroveň (spolupráce týmové) nebylo dosaženo v žádné z hodin. Učivo bylo v závěru vyučovacích hodin vždy znovu zopakováno pomocí většinou vhodně volených kontrolních otázek, v případě nutnosti upřesněno a začleněno do systému dříve získaných poznatků s přihlédnutím k mezipředmětovým vztahům. S výjimkou dvou hodin byla aktivita především na učitelích. Hodnocení zkušných žáků bylo přiměřené jejich výkonu a bylo zdůvodněno před ostatními žáky. V některých hodinách žáci také prováděli sebehodnocení a hodnocení výkonů spolužáků. Četnost pozitivních i negativních zjištění v oblasti motivace a hodnocení žáků byla zhruba v rovnováze.

V hodinách bylo patrné, že mezi učiteli a žáky a mezi žáky navzájem jsou většinou pozitivní vztahy. V devátém ročníku už v současné době začíná negativně působit, že mnoha žákům bylo neoficiálně sděleno jejich přijetí do různých učebních oborů a oni přestali mít o výuku v základní škole potřebný zájem. Přesto však byla celkově úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy dobrá.

Ve sledovaných hodinách byla výuka fyziky a chemie celkově hodnocena průměrně, s větším počtem pozitiv v odborné výuce fyziky.

Tělesná výchova

Časová dotace předmětu byla v souladu s učebním plánem. Tematické plány vyučujících měly velmi dobrou úroveň, respektovaly požadavky osnov a zajišťovaly i návaznost učiva v jednotlivých ročnících. Aktuální příprava vyučujících na hodiny byla velmi dobrá. Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň ve všech čtyřech hodinách.

Ve dvou hodinách vedly výuku učitelky s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí, v jedné hodině měla vyučující pouze pedagogickou způsobilost a v jedné hodině pracovala učitelka, která v současné době studuje pedagogickou fakultu a nemá zatím žádnou způsobilost. Personální podmínky byly celkově průměrné.

Výuka se konala ve třech hodinách ve školní tělocvičně, v jedné hodině v tělocvičně místní tělovýchovné jednoty. Oba sály měly přibližně stejnou velikost (asi 15m x 9m). Vybavení náradím umožňovalo plnění osnov sportovní gymnastiky v plném rozsahu. Při dobré organizaci je možno provádět efektivně i nácvik herních činností jednotlivců či dvojic při sportovních hrách, případně kondiční cvičení. Pro vlastní utkání (odbějená, košíková) jsou však sály malé. V kabinetu byl rovněž dostatek pomůcek. Tato skutečnost pozitivně ovlivňovala efektivní využití vyučovací doby. V letních a podzimních měsících mají žáci k dispozici ještě hřiště na školním dvoře a také městský park. Materiální podmínky výuky tělesné výchovy byly velmi dobré.

V rozvrhu druhého stupně byl předmět zařazován v souladu s psychohygienickými požadavky převážně na poslední hodiny. Na prvním stupni potom z organizačních důvodů (jedna tělocvična) do průběhu celého dne. V obou tělocvičnách bylo чисто a uklizeno, základní normy pro osvětlení a teplotu dodrženy. Učitelky vedly žáky k získávání správných návyků osobní hygieny při cvičení. Organizace a náplň hodin přispívaly k aktivní relaxaci žáků. Psychohygienické podmínky byly ve sledovaných hodinách rovněž velmi dobré.

Převažující organizační formu výuky představovalo společné cvičení v různě velkých skupinách podle pokynů učitelek. Pouze v části jedné hodiny pracovali žáci samostatně. Hlavní používanou metodou byla ukázka praktických dovedností (předvedená buď vyučující nebo žákem) doplněná nezbytným vysvětlením. Všechny čtyři hodiny měly stejnou strukturu, obvyklou při výuce tělesné výchovy. V úvodní části hodiny odpovídala intenzita i délka cvičení danému cíli (zahřátí organismu žáků). Rozcvičení mělo většinou dobrou úroveň. Obsahovalo i žádoucí strečinkové prvky, v hodinách, kde cvičila pouze děvčata, byl jeho účinek podpořen hudebním doprovodem. Naopak malou pozornost věnovaly učitelky opravování chyb, zejména správného držení těla a také důkladnějšímu rozcvičení těch tělesných partií, které byly ve větší míře zatěžovány v hlavní části hodiny (např. krční páteř). Ve třech hodinách byl čas určený ke cvičení využit velmi efektivně. Učitelky dbaly na střídání zátěže s uvolněním, bezpečnost žáků při cvičení, maximální využití materiálního vybavení a na dodržování metodických postupů. Žáci mají dobré návyky při provádění základních pořadových cvičení, což rovněž přispívá k efektivnímu využití času určeného pro cvičení. V jedné hodině však byla celková intenzita pohybu, v důsledku organizačních chyb, značně nízká. Organizace, metody a formy byly velmi dobré v jedné hodině, dobré ve dvou hodinách a ještě dostačující v jedné hodině. Celková úroveň této oblasti byla průměrná.

Žáci byli vždy seznámeni s cílem a programem hodiny při společném nástupu na začátku každé

hodiny. K dalším motivačním nástrojům patřily soutěživé hry, ukázky požadovaných cviků, povzbuzování, individuální dopomoc, taktní opravování chyb, hudební doprovod při cvičení a pochvala za předvedený výkon. Proto žáci cvičili se zájmem a s chutí, snažili se vyhovět všem požadavkům vyučujících. Společné krátké zhodnocení v závěru hodiny chybělo ve dvou hodinách. Důležitou motivaci představuje i zveřejňování diplomů ze sportovních soutěží na nástěnce u tělocvičny. Motivace a hodnocení měly velmi dobrou úroveň ve všech sledovaných hodinách.

Charakter hodin tělesné výchovy nedává příliš mnoho možností pro větší komunikaci mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu. Žáci pouze plnili jasné a srozumitelné organizační pokyny vyučujících, snažili se neopakovat vysvětlené chyby, dodržovali stanovená pravidla chování. Při hrách a soutěžích měli dostatek příležitosti pro vzájemnou spolupráci a povzbuzování. Opakování učiva sportovní gymnastiky potom dávalo žákům možnost k projevení tolerance při sledování a hodnocení cvičení spolužáků. Komunikace a interakce měly dobrou úroveň.

Dvě hodiny tělesné výchovy hodnotí ČŠI jako velmi dobré, jednu hodinu jako dobrou a jednu hodinu jako ještě vyhovující. Celková úroveň výuky tělesné výchovy ve sledovaných hodinách je průměrná s pozitivními i negativními zjištěními v rovnováze.

Informatika

Tento předmět je zařazen jako volitelný do učebního plánu sedmého a osmého ročníku dvěma hodinami týdně. Učivo je plánováno částečně podle tematického celku *Práce s počítačem* předmětu Praktické činnosti. Tento název by byl pro volitelný předmět vhodnější, neboť předmět je podle předložených tematických plánů prozatím koncipován jako jednoletý kurz, v němž mají žáci zvládnout základní uživatelské dovednosti. Tento plán má své klady i zápory, ale vychází z aktuální personální situace pro výuku tohoto předmětu.

Ve škole byla v posledních dvou letech vybudována učebna s výpočetní technikou. Prostorově je spíše nevyhovující, málo přehledná. Je do ní umístěno celkem dvanáct starších osobních počítačů s nesourodým softwarem, zapojených jako individuální stanice. V době inspekce byla funkční jedna tiskárna, své produkty musí žáci tisknout pouze z diskety. Škola již nakoupila některé výukové programy pro předměty matematika, český jazyk, chemie, přírodopis, rodinná výchova. Dosud neexistuje žádný přehled o využití pracovny a těchto programů ve výuce. V době inspekce nebyla výuka s podporou počítačů zaznamenána v žádném ze sledovaných předmětů. V osmém ročníku je pracovna využívána pro další volitelný předmět Základy administrativy. Materiálně-technické podmínky jsou v porovnání s aktuálním stavem jiných základních škol průměrné, psychohygienické podmínky s citelnými nedostatky. Personální zajištění je vyhovující, výuku zajišťují učitelé, kteří jsou v oboru pouze samouky.

Ve sledovaných dvou vyučovacích hodinách probíhala výuka formou praktických činností. Žáci užívali tabulkový procesor k vytvoření jednoduché tabulky a následného grafu, s užitím programu pro prezentační grafiku tvořili návrh na jednoduchý plakát. Všechny činnosti byly motivovány skutečnou akcí v základní škole (sběr papíru). Žáci většinou pracovali ve dvojicích u jednoho počítače, na některých počítačích nebylo možné dokončit grafy, chyběla možnost vytisknout plakát. Práce nebyla diferencována podle schopností žáků. Ve zbývajícím čase žáci pracovali s výukovým programem k procvičování matematického učiva. Organizace výuky a metoda práce byly hodnoceny průměrně.

Užití a práce s počítačem jsou pro většinu přihlášených žáků již samy o sobě dostatečně

motivující. Kromě toho byli žáci ve sledovaných hodinách motivováni také obsahem. Hodnocení probíhalo průběžně a mělo pozitivní charakter. Při práci byl patrný zájem žáků o výuku, pozitivní vztah k práci. Úroveň motivace a hodnocení žáků byla velmi dobrá.

Stísněné prostorové podmínky vyžadují, aby byla dodržována dohodnutá pravidla. Spolupráce učitele a žáků a mezi spolužáky ve skupinách byla spíše nadprůměrná.

Výuka informatiky má průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkové posouzení kvality vzdělávání vychází ze vzorku sledovaných předmětů. Dlouhodobé plánování je dobré, aktuální příprava výuky velmi dobrá. Po stránce personálního zajištění patří škola mezi spíše nadprůměrné. Prostorové, materiálně technické a psychohygienické podmínky jsou rovněž s převahou pozitivních zjištění. Vzhledem k nejčastěji používaným metodám a formám organizace a k úrovni motivace byly tyto dvě oblasti hodnoceny jako velmi dobré. Interakce a komunikace mezi žáky je pouze průměrná, pozitivní zjištění byla častější na prvním stupni.

Kvalita vzdělávání je na základě výše uvedených zjištění spíše nadprůměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Základem pro **plánování** je písemně zpracovaný strategický záměr, který zahrnuje dlouhodobé cíle školy vzhledem k práci se žáky a s pedagogickým sborem a pro oblast materiálně-technickou. Zahrnuje standardy základního vzdělání v návaznosti na realizovaný vzdělávací program, výhled na postupné zlepšování kvality pedagogického sboru, oblast spolupráce s přírozenými partnery. Na tuto vizi navazuje roční plán práce na letošní školní rok. Stanovené úkoly vycházejí z analýzy stavu, k níž došlo v loňském školním roce a jejich výsledky jsou zaznamenány ve výroční zprávě, ale také při přípravách oslav 50. výročí dostavby školní budovy a při setkání současných i bývalých pracovníků školy k této příležitosti. Plán stanovuje konkrétní opatření a prostředky, které by měly vést ke stanoveným cílům a je doplněn preventivním programem (projekty s názvem Neznalost neomlouvá a Sám sebou), plánem pedagogických rad (termíny i náplň jednání), plánem školních výletů a exkurzí. Součástí je také plán kontrolní činnosti, který na stanovené úkoly navazuje. Personální odpovědnost je stanovena v organizačním řádu, některé úkoly byly stanoveny dlouhodobě, konkrétní akce jsou termínovány, pravidelné upřesňování je prováděno formou operativních měsíčních plánů.

Škola vyučuje v prvním až devátém ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola, MŠMT ČR čj. 16 847/96-2 z 1. září 1996 ve smyslu úprav a doplňků z roku 1998. Učební plány druhého stupně jsou rozpracovány na celou čtyřletou docházku. Všechny interní úpravy jsou v souladu s povolenými možnostmi. Snížení počtu hodin německého jazyka na dvě hodiny týdně v jedné skupině žáků devátého ročníku povolil v souladu s organizačními pokyny pro letošní školní rok Školský úřad Mělník. Z cizích jazyků se vyučuje pouze jazyk německý. Program je doplněn volitelnými předměty pro sedmý až devátý ročník a mnoha zájmovými kroužky. Na druhém stupni je v předmětech český jazyk, matematika a německý jazyk využito principu vnější diferenciacce v rámci celého ročníku, mezi vytvářenými skupinami je zajištěna možná propustnost, skupiny však byly vytvářena spíše podle prospěchu jednotlivých žáků než

na bázi dobrovolného výběru, ale se souhlasem rodičů. Vnější diferenciací by měla umožňovat individuální přístup k žákům více či méně nadaným. Někteří učitelé mají zpracovány dva tematické časové plány s různou hloubkou obsahu. Systém časových tematických plánů zvolilo vedení školy pro plánování práce všech vyučujících. Celková úroveň těchto plánů je poměrně dobrá, některé jsou formální, jiné mají drobné obsahové nedostatky. Z mnohých je patrná společná práce učitelů, snaha o provázanost a návaznost v jednotlivých ročnících. Postupně tak vznikají v podstatě školní plány jednotlivých předmětů.

V souladu s doporučením z předcházející inspekce ve škole (prosinec 1998) byly navázány úzké kontakty se spádovými málotřídními základními školami, spolupráce je zapracována do plánu práce.

Do školy je integrováno celkem 25 žáků se specifickými vývojovými poruchami učení, na které škola dostává finanční prostředky na krytí dalších nákladů pro jejich výuku. Namátková kontrola dokumentace těchto žáků ukázala, že škola postupuje v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR čj. 18 996/97-22 k integraci dětí a žáků se zdravotním postižením do škol a školských zařízení. Pro tyto žáky škola organizuje odbornou nápravu diagnostikovaných poruch nad rámec povinné výuky (sedm skupin ambulantních dyslektických nácviků vždy pro skupiny tří až čtyř žáků).

Vnitřním organizačním předpisem jsou stanoveny **organizace** školy v celé její struktuře a povinnosti, náplň a rozvržení pracovní doby všech zaměstnanců. V tomto školním roce začala vykonávat funkci zástupkyně ředitelky nová pracovnice, proto teprve probíhá její zaškolování a příprava na plnohodnotný výkon předaných kompetencí, jejichž rozsah je teprve upřesňován. Organizace a řízení výchovně-vzdělávací činnosti probíhá podle vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991, o základní škole, ve znění pozdějších úprav. Vlastní organizace je upravena řádem školy, který obsahuje všechna ustanovení dle § 15 této vyhlášky. Obsahuje velmi pěkně zpracovanou část o právech žáků, začleněna jsou ustanovení metodických pokynů k prevenci všech nežádoucích jevů v chování a jednání žáků, ošetřeno je uvolňování žáků z výuky. Připomínky ke znění některých paragrafů školního řádu se týkaly obsahu ustanovení, která doporučovala vhodné chování žáků mimo školu, a míry, se kterou škola přebírá povinnosti zákonných zástupců žáků či zasahuje do jejich pravomocí. Část školního řádu, která má spíše charakter etického kodexu, bylo proto doporučeno ze školního řádu vyjmout a vydat jako vnitřní materiál, který nebude sloužit k hodnocení chování žáka ve škole. Vlastní výuka je upřesňována rozvrhem hodin, který se dílčím způsobem odchyluje od ustanovení § 9 výše uváděné vyhlášky v rozsahu, který může být upraven ředitelem školy (v jednom dni sedm hodin ve čtvrtém ročníku - dočasné opatření vzhledem k probíhající výuce plavání, osm hodin v jednom dni v osmém ročníku - zařazeny volitelné předměty, které nenavštěvují všichni žáci, kratší polední přestávka - souhlas MŠMT ČR prostřednictvím ŠÚ Mělník). Ředitelka vydává na základě žádosti rodičů a nutných podkladů rozhodnutí o odkladech (i dodatečných) školní docházky. Jsou stanovena pravidla pro přijímání žáků do školní družiny (včetně účasti zřizovatele). S rodiči integrovaných žáků je sepsána dohoda o úpravách učebních plánů, na základě žádosti rodičů či s jejich souhlasem jsou někteří žáci hodnoceni slovně.

Poradními orgány ředitelky školy jsou mimo pedagogickou radu také metodické sdružení učitelů prvního stupně a předmětové komise na druhém stupni. Pedagogická rada se schází čtyřikrát ročně za účelem hodnocení prospěchu a chování žáků, ale častěji na jednání o provozních a organizačních záležitostech (v průměru jednou za měsíc). Metodické sdružení a předmětové komise se významně podílejí na plánování výchovně-vzdělávací činnosti.

Ve škole funguje na běžné úrovni vnitřní i vnější informační systém. O životě školy je informována veřejnost prostřednictvím pravidelného sloupku ve Veltruských listech, příležitostně v okresních novinách Nové Mělnicko. Škola také vydala v loňském školním roce

obsáhlý a velmi pěkný Almanach k 50. výročí otevření nové školy. Každoročně je vydáván informační materiál o škole pro rodiče, kteří přicházejí s dětmi k zápisu. Ve škole je pro žáky umístěna schránka, do níž mohou vkládat své připomínky a dotazy, svěřovat se s problémy. Od třetího ročníku jsou rodiče informováni o výsledcích a průběhu výuky prostřednictvím žákovských knížek, v prvních a druhých třídách témuž účelu slouží žákovské deníčky. Ředitelka školy zpracovává každý rok výroční zprávy o činnosti a hospodaření školy a projednává je se všemi předepsanými partnery. Poslední zpráva svým obsahem odpovídá předpisu (§ 17e odst. 2 a 3 zák. ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších úprav), úroveň zpracování je velmi dobrá, vypovídací hodnota vysoká, zpráva obsahuje také sebehodnotící soudy, podrobně informuje o výsledcích sebekontroly (seznamuje veřejnost s výsledky analýz různých interních prověrek učiva, s výsledky testování některých tříd v programu Kalibro apod.).

Žákům 1. ročníku jsou, v souladu s nařízením vlády č. 15/1994 Sb., o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb, ve znění pozdějších úprav, bezplatně poskytovány učebnice a také základní školní potřeby v hodnotě 200 Kč na žáka a školní rok.

Oblast **vedení a motivování** pracovníků operativně navazuje na stanovené cíle. Vedení školy je vstřícné vůči názorům ostatních pracovníků, každá jejich iniciativa je vítána a podporována. Patrná je důslednost a pragmatičnost rozhodnutí ve prospěch žáků. Plánování, operativní řízení, motivování a stimulování pracovníků jsou provázány s kontrolní činností. Příkladné je uvádění zástupkyně ředitelky do funkce. Ředitelka umožňuje a významnou měrou podporuje průběžné další vzdělávání pedagogických pracovníků na základě jejich zájmu i potřeb školy. V letošním školním roce se jedné či většího množství různých vzdělávacích akcí, především Pražského centra pro DVPP, zúčastnilo 17 učitelů včetně vedení (celkem byla navštívena již 31 akce). Přísun nových informací je podporován také pravidelným odběrem odborných časopisů (v oblasti legislativy Věstníku MŠMT ČR). Administrativní pracovnice je pověřena sledováním Sbírek zákonů, které jsou škole k dispozici u zřizovatele. Některé informace škola získává také na poradách ředitelů organizovaných ŠÚ Mělník nebo prostřednictvím občasného Zpravodaje ŠÚ Mělník.

Stávající pedagogické pracovníky využívá ředitelka vzhledem k jejich odbornosti maximálně efektivně. Na prvním stupni pracuje pouze 40 % učitelek, které splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti pro výuku na tomto stupni školy. Český jazyk, matematika, dějepis, přírodopis, hudební, výtvarná a občanská výchova a praktické činnosti na druhém stupni jsou vyučovány učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí, naopak německý jazyk, zeměpis a rodinnou výchovu učí výhradně neodborně učitelé jiných předmětů. Vyšší podíl neodborné výuky (43 %) je ve výuce fyziky. Trvá snaha vedení získávat nové pracovníky s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí (inzerce, v loňském školním roce zřizovatel nabízel byt pro učitele), účinnost je však spíše malá. Ve škole učí v současné době sedm učitelů důchodového věku. V letošním školním roce pracuje ve škole jedna začátečnice, kterou zaškoluje a pomáhá jí v přípravách zkušená učitelka. V ročnících či v předmětových komisích je pravidlem vzájemná výpomoc kvalifikovaných učitelů učitelům bez odborné a pedagogické způsobilosti. Pozornost vedení je věnována zkvalitnění a zefektivnění výchovně-vzdělávací činnosti v souladu se záměry a cíli realizovaného vzdělávacího programu. Vedení školy se snaží odstraňovat rutinní přístupy k práci, s větším či menším účinkem u jednotlivých pedagogů.

Finanční odměňování jako motivační stimul má svá pravidla, která lze poměrně dobře kontrolovat. Rozpětí výše osobního ohodnocení pracovníků je dostatečně široké. Kritéria pro mimořádné odměny preferují kvalitní zajištění jednorázových akcí, kritéria pro finanční osobní hodnocení spíše dlouhodobé kvalitní plnění úkolů nad rámec běžných povinností.

Kontrola je prováděna plánovitě a v celé organizační struktuře školy. Je zpracován plán

kontrolní a hospitační činnosti jako měsíční lhůtník a je průběžně vyhodnocován a upravován. O kontrolu podmínek, průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací činnosti se dělí ředitelka a její zástupkyně především z hlediska své vlastní odbornosti. Kontrola pedagogické dokumentace, práce poradních orgánů, práce třídních učitelů (ve škole je zaveden systém třídnických hodin) i kontrola tematických časových plánů je z velké části dokladována a svědčí o důslednosti. Hospitační činnost provádějí ředitelka a zástupkyně v letošním školním roce zpravidla společně (v rámci uvádění do funkce). Hospitační činnost je prováděna plánovitě, na prvním stupni se zaměřuje především na český jazyk a matematiku, na druhém stupni zahrnuje i jiné naukové předměty, málo se věnuje předmětům s převahou výchovného působení. Počet hospitací je spíše nižší. Užívané hospitační záznamy jsou velmi dobře strukturovány. Závěry jsou projednávány s kontrolovanými pracovníky osobně, jasně jsou formulována doporučení k odstranění zjištěných nedostatků. Obecné závěry z kontrolní činnosti jsou zaznamenávány do zápisů z provozních porad, četnost těchto záznamů je však spíše řídká.

Hodnocení kvality řízení

Plánování je vzhledem k velikosti a podmínkám školy kvalitní, rozsahem přiměřené a účelné, jeho úroveň je velmi dobrá. Organizační uspořádání školy a informační systémy odpovídají potřebám všech zúčastněných, úroveň je spíše nadprůměrná. Příkladný je přístup ředitelky k vedení a motivování pracovníků, efektivita je spíše nadprůměrná. Kontrolní mechanismy jsou poměrně účinné, je v nich systém, rozsahem jsou průměrné.
Na základě hodnocení výše uvedených jevů je kvalita řízení velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Dlouhodobá koncepce ZŠ Veltrusy
- Plán práce na školní rok 1999/2000
- Výroční zpráva o činnosti a hospodaření ZŠ Veltrusy ve školním roce 1998/1999
- Minimální preventivní program
- Plán spolupráce mezi ZŠ Veltrusy, místní mateřskou školou a spádovými málotřídními školami
- Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, přehled o plnění plánu
- Organizační řád školy
- plány pedagogických rad
- rozvrh hodin
- časové tematické plány sledovaných předmětů
- Plán řídicí, kontrolní a hospitační činnosti vedení školy pro šk. r. 1999/2000
- řád školy
- úprava učebních plánů pro čtyřletou docházku na druhý stupeň školy
- Kritéria pro udělování odměn
- Kritéria pro stanovení výše osobního hodnocení
- zápisy z pedagogických rad a provozních porad

- přehled zájmových útvarů školy
- měsíční plány práce
- měsíční přehledy o uskutečněných akcích školy
- přehled o výuce předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících
- přehled o pedagogických pracovnících školy
- informační materiál pro rodiče: „Do jaké školy své dítě zapisujete?“ a příloha s radami pro rodiče budoucích prvňáčků
- Inspekční zpráva ČŠI čj. 033 175/98-2712 z prosince 1998
- Almanach k 50. výročí otevření nové školy ve Veltrusech
- záznamy z kontrolních hospitací inspektorů ČŠI
- hospitační zápisy vedení školy
- třídní knihy ze školního roku 1998/1999
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy ze školního roku 1999/2000

ZÁVĚR

Škola má po stránce personálního zajištění velmi dobré podmínky. Úroveň kvality vzdělávání je ve sledovaných hodinách ČŠI hodnocena jako spíše nadprůměrná, s převahou pozitivních zjištění. Dílčí nedostatky se objevují v oblasti interakce a komunikace.

V oblasti řízení je příkladný přístup ředitelky k vedení a motivování pracovníků, efektivita je spíše nadprůměrná. Dílčí nedostatky byly zaznamenány v dlouhodobém plánování v některých předmětech. Od předcházející inspekce lze zaznamenat zlepšení zejména v oblasti personálního zajištění. Řízení je ČŠI hodnoceno jako velmi dobré.

Ve sledovaných oblastech nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků, které byly škole přiděleny ze státního rozpočtu.

Na základě sledovaných jevů při hodnocení kvality vzdělávání a kvality řízení řadí ČŠI školu mezi školy nadprůměrné.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Skokan
Členové týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná

Jaroslav Richter

.....

V Kutné Hoře dne 6. dubna 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. 4. 2000

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Marie Homolková

.....

..

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	5. května 2000	032 078/00 - 5101
Zřizovatel	5. května 2000	032 079/00 - 5101

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány

